

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Ukládání správních trestů
Diplomant/ka: Adéla Nová
Autor posudku: prof. JUDr. Martin Kopecký, CSc.

Posuzovaná diplomová práce o rozsahu cca 65 stran číslovaného textu (bez titulních stran, obsahu, resumé a seznamu literatury) se věnuje různým otázkám ukládání správních trestů, a to za přestupky. Omezení práce jen na problematiku ukládání správních trestů za přestupky, nikoli jiné skupiny správních deliktů, jak na to upozornila diplomantka v úvodu, lze akceptovat. Na druhou stranu oživení práce by přineslo, kdyby se autorka neomezovala jen na úpravu v přestupkovém zákoně, ale ukázala aspoň příkladmo, že ve zvláštních zákonech jsou i některé instituty, které obecná úprava přestupkového zákona nezná, např. Leniency program pro přestupky na úseku ochrany hospodářské soutěže, zvláštní druhy správních trestů podle jiných zákonů apod. Autorka vyšla při zpracování tématu z pozitivní úpravy, především přestupkového zákona, z více aktuálních publikací vztahujících se k předmětu práce, jakož i z vybrané judikatury.

Práce je vcelku logicky členěná, po formální stránce je zpracována na odpovídající úrovni.

Autorce je ale třeba vytknout více chyb zejména v úvodních stránkách práce, na nichž se pokoušela popisovat situace podle dřívějších úprav. Psát o historii nějakého institutu předpokládá zcela jiný přístup, práci s dobovými texty, nelze se spoléhat jen na nějaké zkratkovité přebrání informací „z druhé ruky“. Konkrétně:

- ke str. 3: to, že právnické osoby (tedy v dobovém pojetí „organizace“ či „socialistické organizace“) podléhaly vyšším trestům než fyzické osoby za přestupky, se nevztahuje k době účinnosti trestního zákona správního z r. 1950, ale spíše až k době od 70. let minulého století;
- ke str. 3, 4: píše-li autorka o úpravě v zákoně č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, a o místních lidových soudech, opomíjí, že až do 31. 12. 1969 obsahoval tento zákon vedle přestupků i úpravu provinění;
- ke str. 4: rozhodně není pravda, že by v době „komunistického režimu“ nebyly správní disciplinární delikty: viz např. § 54 odst. 2 zákona č. 39/1980 Sb., o vysokých školách, § 46-55 zákona č. 118/1975 Sb., o advokacii, dále viz např. úpravu příslušníků Sboru národní bezpečnosti atd.;
- ke str. 4: je zavádějící text, jakoby se „jiné správní delikty“ před r. 1990 týkaly „právnických osob či podnikajících fyzických osob“. Tehdy se rozlišovalo mezi správními delikty organizací a jinými správními delikty fyzických osob, což byly v převážné míře správní delikty, za které byli odpovědní pracovníci (zaměstnanci) organizací, na základě jejich zavinění – viz např. § 24 odst. 1 zákona č. 130/1974 Sb., o státní správě ve vodním hospodářství.

Z připomínek k dalšímu textu práce uvádím:

- ke str. 6: na konci oddílu 1.2 se píše cosi o tom, že „správní trest, jak tedy z předchozího textu logicky vyplývá, lze uložit jen v řízení o přestupku a je spojen jen se spácháním přestupku“ – za co se ukládá „správní trest“, je přece na volbě zákonodárce, jak takovou sankci trestní povahy označí (podle zákona č. 200/1990 Sb. šlo např. o „sankci“, s.ř.s. píše v § 65 odst. 3 o „trestu za správní delikt“);
- ke str. 7: je otázka, jaké zásady by bylo možné dle diplomantky vyvodit z Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, ale namísto tohoto paktu měla spíše uvést EÚLP;
- ke str. 9: diplomantka zde píše o osobách vyňatých z projednávání přestupku. Píše-li o prezidentovi, že je vyňat zcela, nevzala v úvahu čl. 65 odst. 1 Ústavy (v nyní platném znění), že je to (jen) po dobu výkonu funkce. Formulace, že „ústavní soudci, příslušníci bezpečnostních sborů, poslanci a senátoři jsou prakticky vyňati z působnosti přestupkového zákona“ v případě ústavních soudců, poslanců a senátorů neodpovídá skutečnosti.
- ke str. 10: princip ne bis in idem obecně nevyklučuje souběžný postih za přestupek a disciplinární delikt – srov. srov. § 86/1 písm. l) přest. zák.;
- ke str. 35: diplomantka pléduje pro použití analogie s trestním zákoníkem pro použití asperační zásady při ukládání správních trestů za více přestupků spáchaných týměž pachatelem. Byla by však taková analogie přípustná, neodporuje si diplomantka s jiným vlastním textem o zásadách trestání?
- ke str. 45: trest napomenutí podle platné úpravy nelze příkazem na místě ukládat;
- ke str. 55, 56: cituje-li diplomantka, na co měl profesor Dušan Hendrych upozorňovat ve své publikaci, musím upozornit jako spoluautor (a vedoucí autorského kolektivu posledního vydání) učebnice Správní právo – obecná část, že autorkou příslušného textu byla doc. Prášková, v knize je to jasně uvedeno;
- ke str. 63: píše-li autorka o zveřejnění rozhodnutí o přestupku podle § 49f odst. 1 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, opomíjí, že toto zveřejnění není trestem, je třeba ho odlišit od správního trestu podle § 50 přestupkového zákona.

Text práce byl ověřen systémem THESES.CZ, podle něhož je shoda s jiným pramenem 0 %.

Předběžně navrhuji hodnocení práce „dobře“.

Doporučuji diplomantce, aby se v rámci ústní obhajoby zaměřila na otázku rozdílů mezi správním trestem a správními sankcemi netrestní povahy.

V Plzni dne 7. dubna 2021

prof. JUDr. Martin Kopecký, CSc.